

EN MIDTSOMMERNATTSDRØM

av William Shakespeare

Hovedscenen

ROGALAND

TEATER

velkommen

Kjære publikum!

Hvorfor starter Rogaland Teater opp Hovedscenesesongen med å spille en Shakespearekomedie som har blitt gjort tusen og n' te ganger før?

Jo, fordi Shakespeare beskriver de dypeste instinkter hos oss. Man vender tilbake til ham fordi man stadig finner nye sider, så også i vår oppsetning. Han skrev aldri en komedie uten å berøre alvor og faren forbundet med det å være menneske.

Litteraturforskeren Harold Bloom mener Shakespeare fant opp det moderne menneske, det vil si et menneske som er dømt til å reflektere over sitt eget liv, og kanskje over sider i seg selv man ikke vil se.

Shakespeare kunne å underholde, han hadde sitt vulgære og litt finere publikum. Felles for disse, var at når Shakespeare skrev En Midsommernattsdrøm, gjorde han det i en tid da folket i England var preget av alvorlig hungersnød og pest, og de trengte en oppmuntring. (det er vel ikke fritt for at vi også trenger det etter denne sommeren).

Så len dere tilbake og la William få fylle dere med alvor, humor, begjær og magi i En midsommernattsdrøm – eller er det et midsommernattsmareritt?

Vel møtt i teatret!

Ingjerd Egeberg
teatersjef

C a . 5 %

- et notat om tilfeldigheten

av Tore Renberg

Når vi tenker på Romeo og Julie, så tenker vi på Den Store Kjærligheten. Her er det ikke noe tull. Dette er det endelige. Her har vi to mennesker som er skapt for hverandre: Det er enten oss to, eller så er det døden. Og døden blir det.

Men hva er det egentlig som foregår i Shakespeares tragedie? Jo: En ung mann går på sosietetsfest. På denne festen håper han å treffe en dame han er forelsket i. Men han treffer henne ikke. Istedet treffer han en annen dame, og blir – på noen få sekunder – så forelsket i henne at han – på enda færre sekunder – glemmer den han egentlig kom for å treffe. Heldigvis for den unge mannen er det gjensidig. Den nye jenta liker ham like godt som han liker henne. De møtes noen ganger, det krøller seg til for dem på grunn av tåpelige ytre omstendigheter, og det hele ender med at begge dør. For hverandre.

Dette er fortellingen om Den Store Kjærligheten. Dette er en av de viktigste kildene vi har til alle våre forestillinger om kjærligheten! Hvor er kildekritikken?

Hva handler det egentlig om? Nøkternt sett, om man ber sitt bankende hjerte om å ta det litt med ro, handler det om to mennesker i puberteten som dumper borti hverandre på en fest mens den ene av dem har et opplegg på gang med en annen jente. Dette ender med døden. Like nøkternt sett – hold deg i ro, bankende hjerte! – må vi innrømme at hadde ikke omstendighetene vært så vanskelige for Romeo og Julie, så kan det godt tenkes at det hele ville vært over etter et par uker. La oss si de ble sammen, klinte litt bak hekken, dro på et par utflukter til nabobygda, og til slutt ble lei hverandre. Litt tårer og tenners gnissel, og så var det over. Romeo ble sammen med Henriette, og Julie giftet seg med Yngve.

---

*hadde ikke
omstendighetene
vært så vanskelige
for Romeo og Julie,
så kan det godt
tenkes at det hele
ville vært over
etter et par uker*

Ja, la oss få det ut! Det handler om at vi like gjerne kunne vært gift med en annen! Det handler om at her sitter vi alle sammen og ser vår kjære Arve, vår Kjartan, vår Trine eller vår Hege inn i øynene, og tenker det er oss, Arve. Nå er det oss. Nå og for evig. Selv om alt er tilfeldig. Uansett hvor mye jeg forsøker å overbevise meg selv om at det finnes mystiske strukturer mellom mennesker, underlige, forutbestemte dragninger, så er det bare vrøvl. Skulle jeg lage statistikk av dette, vil jeg anslå at alle mennesker kunne giftet seg med ... tja – hvert tyvende menneske de møter? Altså med 5% av verdens befolkning. Synes du dette er å ta hardt i – at du ifølge mine statistikker kunne levd sammen med, og elsket, hvert tyvende menneske du møter? Kanskje enda viktigere: Synes du det er trist å høre at det er slik det er? Føler du tepet trekkes bort under føttene dine?

Ikke gråt. Det gjør ingenting. Kjærligheten blir ikke mindre om den er tilfeldig. Når datteren vår roper fra annen etasje fordi hun ikke får sove, og vi kjenner at det er resultatet av vår kone og oss som roper, så skal vi ikke la oss fange i angst fordi om vi plutselig erkjenner at alt vi lever i er tilfeldig. At dette barnet kunne vi fått med en helt annen dame. Linda på foreldremøtet? Bente på nærbutikken? Neida, nettopp nå er det vi skal gå opp på rommet til datteren. Trøste henne. Hente noe godt fra kjøleskapet til vår kone. Denne tilfeldigheten er vår mester. Vi ser den i øynene og blunker ikke.

PS: Hvis vi og vår kone hele tiden krangler, hvis vårt barn ligger våken om kveldene fordi foreldrene er gretne, ja, hvis det overhodet ikke funker der hjemme hos oss, da snakker vi om noe helt annet. Da er det en dårlig tilfeldighet på gang. Da må vi komme oss ut av det, sier nå jeg. Ta støyten, skaffe oss skilsmissepapirene, og sette i gang med fordelingen av møblene. Gråte litt og la tilfeldigheten komme oss til gode på ny. Romeo kunne ha truffet en helt annen dame på den festen. Det kunne ha gått mye bedre. Verden er stappfull av folk som ikke ønsker annet enn å forelske seg.

Tore Renberg er født i Stavanger i 1972, og debuterte som forfatter i 1995 med kortprosasamlingen sovende floke. Han har spilt i Barneteatret på Rogaland Teater, og fikk førstehånds kjennskap til Shakespeares midsommernattsdrøm da han deltok i Iduns julekomedie på Kongsgård.

EN MIDTSOMMERNATTSDRØM

av William Shakespeare

Regi og bearbeidelse:

Scenograf:

Scenograf-assistent:

Komponist:

Koreograf:

Lysdesign:

Make-up:

Hår:

Alexander Mørk-Eidem

Erlend Birkeland

Ellen Ystehede

Andreas Utne

Linda Krogsæther

Håkon Espeland

Linda Sande

Barbro Sørlien

Inspisient: Håvard Knoph

Rekvisitør: Gunn Rosnes

Scenemester: Nils Vold/Terje Skjørestad

Sufflør: Gudrun Rossnes

Påkleder: Laila Åserud Lidsheim/Siw Fossum

Program: Siri Gjelsvik (red.), Alexander Mørk Eidem,

Michael Evans, Ingjerd Egeberg og Kyrre H. Sydness

Ansvarlig utgiver: Ingjerd Egeberg

Foto: Kjetil Alsvik

Trykk: Partner Print AS

Takk til Bang & Olufsen og Franz Schulz.

Premiere på Hovedscenen 9. september 2000

Thesevs *Hertug / Oberon Alvekongen:*

Even Stormoen

Hippolyta *Amasonedronning, forlovet med Thesevs / Titania Alvedronningen:*

Helena af Sandeberg

Philostrat *Thesevs far / Pukk:*

Kjell Stormoen

Lysander *Hermias beiler og Thesevs sønn:*

Kyrre H. Sydness

Demetrius *Hermias beiler og Thesevs sø*

Anders Dale

Egevs:

Ole A. Simensen

Hermia *Datter av Egevs, forelsket i Lysander*

Line Verndal

Helena *Datter av Egevs, forelsket i Demetrius.*

Tiril Pharo

Tjenere og alver:

Prologus / Spindellev:

Kirsten Hofseth

Pyramus:

Fridtjov Såheim

Løve / Sennepsfrø:

Ilse Kramm

Thisbe / Møll:

Marianne Holter

Mur / Mariblom:

Marika Enstad

Måne / Erteblomst:

Signy Sandsberg

Gutten:

Oliver Salvesen / Adrian de Wangen / Dani Sikveland

En midtsommernattsdrøm

En midtsommernattsdrøm blir betraktet som Shakespeares mesterverk innenfor komediegrenen. Den står for det samme innen komedien som *Hamlet* gjør innen tragedien. Rogaland Teater har spilt begge stykkene. Og både *En midtsommernattsdrøm* og *Hamlet* inneholder en forestilling i forestillingen.

Handlingen i *En midtsommernattsdrøm* utspilles samtidig på fire forskjellige plan: Hertugparets bryllupsfest, tjenernes burleske oppførelse av *Pyramus og Thisbe*, de unge parenes erotiske ringdans i skogen og alvekongen og hans dronnings kjærlighetskonflikt. Den røde tråden gjennom alle disse delene er forelskelse og kjærlighetsforviklinger.

I *En midtsommernattsdrøm* er skuespillerne en gruppe håndverkere som med mer iver enn talent gir seg i kast med en dramatisering av Ovids *Pyramus og Thisbe*. Shakespeare hadde øyensynlig godt kjennskap til denne formen for amatørteatervirksomhet, noe hans parodi på amatørteatertruppen vitner om. Her karikerer han dilettantteatret, den opphøyde, stiliserte dramatikken med sine allegoriske fremstillinger av Muren, Løven, Måneskinnet, Pyramus og Thisbe.

Shakespeares ironi kan vi også sanse gjennom det totalt manglende samspill mellom skuespillernes ide og deres ønske om å virkeliggjøre denne ideen, fremvise den illusjon de har som mål. Mens Shakespeares syn, som vi ser klart gjennom Hamlets arbeid med skuespillerne, er at illusjonen skal være et bilde eller et vrengebilde av virkeligheten, den skal «holde et speil opp mot naturen», mener håndverkerne på sin side at teatret tvertimot ikke skal påvirke virkeligheten.

Likevel, Shakespeare er ikke bare ironisk. Han viser også en viss ømhet for den naive spilleledende amatørerne oppviser. Stykket kan derfor også ses på som en lystig gravsang over middelalderteatret i England.

William Shakespeare

William Shakespeare ble født i Stratford-upon-Avon i 1564, som eldste sønn av hanskemakeren John Shakespeare, en fremstående forretningsmann som også hadde en rekke verv i byens styre og stell - inntil han gikk konkurs i 1576. Shakespeare gikk på Stratford Grammar School, og fikk der en grunnleggende innføring i bl.a. gresk og latin.

Noen universitetsutdanning fikk han aldri, men giftet seg i november 1582, bare 18 år gammel, med den ti år eldre Ann Hathaway. Datteren Susanna ble født seks måneder etter bryllupet. To år senere fikk de tvillingene Judith og Hamnet, men Hamnet døde 11 år gammel i 1596. Ingen har funnet spor etter William Shakespeare i perioden 1585 - 1592. Han gikk opprinnelig i lære for å overta farens yrke, men ga opp dette. Noen rykter sier at han var lovløs og gikk i slakterlære, andre at han sannsynligvis arbeidet som lærer. Uansett dukket han opp i London i 1592, og har rukket å bygge seg opp en viss berømmelse både som skuespiller og dramatiker.

Mye tyder på at han allerede var ferdig med alle de tre delene av *Henry VI*, selv om enkelte kilder antar at de to siste delene ble skrevet i 1594 og 1595. Hele hans enorme produksjon som dramatiker blir til i løpet av rundt 25 år, for Shakespeare slutter å skrive i 1612/1613, tre år før han dør. Allerede i 1597, da han bare er 33 år gammel og har til gode å skrive sine største mesterverk, blir han sammenliknet med de store romerske dramatikerne Seneca og Plautus.

Det er først og fremst teaterkompaniet *Lord Chamberlain's Men*, som senere skifter navn til *The King's Men*, som nyter godt av Shakespeares talenter som dramatiker og skuespiller. Blant rollene som blir tillagt Shakespeare selv, er gjenferdet i *Hamlet*. Han gjorde rett i å sikre seg flere inntektskilder. Vanligvis gikk stykkene i tre dager. Inntektene fra den første kvelden dekket utgiftene, skuespillerne fikk lønn fra inntektene den andre kvelden, mens dramatikerens lønn først fikk lønn etter den tredje forestillingen. Men Shakespeare som var både skuespiller, dramatiker, instruktør og medeier i teaterkompaniet, levde godt, og etter noen år kunne han kjøpe et stort hus og andre eiendommer i Stratford.

William Shakespeare hadde altså oppnådd en viss status som dramatiker i sin levetid. Han hadde dessuten vunnet litterær anerkjennelse for sine sonetter, men ingen kunne forutse at han skulle få den posisjonen ettertiden har gitt ham. Da Shakespeare trakk seg tilbake fra teatret, ble skuespillene hans regnet som teatrets eiendom, og ingen trakk denne ordningen i tvil. Shakespeare selv hadde ingen tanker om å bevare verkene for ettertiden.

Bare et fåtall av skuespillene var gitt ut i bokform, i simple, billige utgaver med en rekke feil. Skuespillernes egne rettelser og kommentarer ble ofte blandet sammen med den egentlige teksten. Først i 1623, da skuespillene hans ble opplevd som umoderne, bestemte to av hans skuespillerkolleger seg for å gi ut en samlet utgave av Shakespeares skuespill, kjent som *First Folio*. Også denne inneholder feil, og den dag i dag er det en viktig del av Shakespeare-forskningen å kartlegge hvilke deler av teksten som «mesteren» virkelig har skrevet.

I 1612 oppgir Shakespeare livet i London, forlater teatret og flytter hjem til fødebyen Stratford. Her der det ut til at han lever et rolig liv med kona Ann og de to døtrene. Shakespeare dør i 1616. Dødsårsaken er ukjent, men han skrev sitt testamente bare noen uker i forveien. Han etterlot lite til sin kone, bortsett fra sin «second best bed» - en «gave» som har voldt hans biografer mye bry.

Kjell Stormoen

Kjell Stormoen er mest kjent for publikum som skuespiller, men hans lange teaterkarriere også innebefatter perioder som teatermaler, scenograf, instruktør og teatersjef. Første gang han arbeidet ved Rogaland Teater var i teatrets spede barndom, i 1949, da han fikk ansettelse av teatersjef Jens Bolling. Siden har han vært tilknyttet særlig Den Nationale Scene, og Nationaltheatret, og Trøndelag Teater som teatersjef fra 1973 til 1979. Siden 1985 har han offisielt vært pensjonist, og vi er glade for at han fortsatt lar seg lokke til Stavanger.

Helena af Sandeberg

Helena af Sandeberg er et kjent ansikt i Sverige, hvor hun de siste fem årene har arbeidet med teater, film og tv. Blant annet spilte hun i filmene *Julenissen er far til alle barna* og *Zingo*. Hun har nylig også vært å se på Göteborg Stadsteater, hvor hun spilte Alice i *Closer*, et stykke av Patrick Marber. I Norge er hun kjent blant annet fra tv-serien *Den sjette dagen*. Helena har sin skuespillerutdannelse fra Actors Studio i New York. Etter visitten på Rogaland Teater skal hun videre til Stockholm Stadsteater, hvor hun skal spille i stykket *Bandhagen-dagen*.

Tiril Pharo

Tiril Pharo avsluttet Teaterhøgskolen i mai 2000. Hun debutterer som profesjonell skuespiller i Hovedsceneoppsetningen *En midtsommernattsdrøm*, hvor hun spiller Helena. Hun så sin første Shakespeare-oppsetning i av alder av fire år, og bestemte seg allerede da for at hun ville bli skuespiller. Hun var aktiv i skoleteatret til Oslo Katedralskole, og har tilbragt et år på Romerike Folkehøgskole. Hun har grunnfag i Teaterhistorie fra Universitetet i Oslo. Etter besøket på Rogaland Teater skal Tiril videre til teatergruppen Kremment X i Bergen, hvor hun skal spille i forestillingen N.N.

Intimscenen

Vinter

En forretningsmann er kommet til byen. På vei til en viktig avtale møter han en kvinne. Skjebnen, eller bare en av livets mange tilfeldigheter? Fra dette enkle utgangspunktet spinner Jon Fosse sin dramatiske historie om to søkende mennesker. Jon Fosses skuespill er oversatt til 17 språk og oppføres på ledende scener over hele Europa. Vinter er et bestillingsverk, og inngår i Dekalogen i Stavanger 2000-feiringen.

Instruktør: Marit Grønhaug.
Scenograf: Erlend Birkeland
Urremiere på Intimscenen 8. september.
Forsalg nå t.o.m. 2. oktober.
Med forbehold om endringer.

Hovedscenen

Jeppe på Berget

Historien om den drikkefeldige bonden Jeppe og hans strenge og hardtslående kone Nille har stimulert lattermuskulene til folk i over 250 år! I Terje Mærlis friske bearbeidelse og regi, fremstår Holbergs komedie som en rykende fersk komedie fra vår tid. Og med Espen Hana som Jeppe og Marianne Holter som hans kone Nille, ligger alt til rette for en løyen kveld.

Instruktør: Terje Mærli. Scenograf: Åse Hegrenes
Premiere på Hovedscenen 4. november.
Forsalg nå: 04.11 - 22.12
Med forbehold om endringer.

Barneteatret

Mowgli

Mowgli er historien om gutten som vokste opp i jungelen sammen med ulvene. Teatrets hovedscene er gjort om til en sydende jungel! Frodige farger, oppfinnsomme aper i bermudashorts, en rocka panter og en tiger i tichte striper er noen av stikkordene for årets store barneteateroppsetning, som har blitt en kjempesuksess. 20.000 billetter ble revet bort i den første spilleperioden. Nå har du sjansen på nytt!

Instruktør: Bjørn Ravn Carlsen
Scenograf og kostymedesigner: Kathrine Hysing
Nypremiere på Hovedscenen 16. september
Forsalg nå t.o.m 12. oktober
Ledige billetter!
Med forbehold om endringer.

Intimscenen

Kom tilbake, Gabriel!

To etterhvert nokså avblomstrede søstre bor på et lite tettsted i provinsen, hvor de driver en papirforretning og vokter dyden. På en tur til hovedstaden har imidlertid den yngste i all hemmelighet gått hen og forelsket seg i den falmete fløtepusen Gabriel, kaptein og direktør m.m.

Dette er utgangspunktet for et av Skandinavias mest spilte lystspill.

Instruktør: Torfinn Nag. Scenograf: Kathrine Hysing
Premiere på Intimscenen 3. november.
Forsalg nå: 03.11 - 30.11
Med forbehold om endringer.

PÅ EGNE BEN

Nå kan vi tilby en skreddersydd fordelspakke til deg som er ung.

På Egne Ben omfatter blant annet vårt beste spare-og lånetilbud for deg som er under 34 år.

Du kan få 90% lån til 60% pris. Ta kontakt!

SpareBank **1** SR-Bank

www.sr-bank.no

Kultur opera tør

Sponsing er ikke et spørsmål om veldedighet, men om å forstå seg selv. Hvem er vi som selskap? Hvilke verdier er viktige for oss? Og hva slags samfunn ønsker vi å bidra til?

Elf vil være en kulturoperatør fordi vi er opptatt av å stimulere og utvikle hele individet og ikke bare fagmennesket. Vi vet hvor viktig det er at man tør stå for det man tror på. For kultur og olje har nemlig én ting felles: sannhetens øyeblikk. Før jubelen bryter løs, vet verken kunstneren eller vi om vi har truffet; enten det er publikum eller petroleum.

Elf Petroleum Norge AS
<http://www.elfep.no>

HVA SKJER PÅ ROGALAND TE

Depotbiblioteket

00sd 28 129

Ønsker du å holde deg orientert om hva som skjer på Rogaland Teater, sender vi deg gjerne vår sesongbrosjyre to ganger i året.

Ja takk, jeg ønsker å motta teatrets sesongbrosjyre.
(Vennligst benytt blokkbokstaver)

Navn:.....

tlf. privat:.....tlf. arbeid:.....

Adresse:.....

Postnr:.....Poststed:.....

e-post adresse:.....

Jeg er spesielt interessert i (kryss av):

Fyll ut kupongen og send den til oss:

norsk dramatik

moderne dramatik

klassikere

musikal

komedier

familie-/barneforestillinger

Rogaland Teater v/ salgsavdelingen, Kannikgt. 2, 4005 Stavanger